

YARGITAY KARARI

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

ESAS NO : 2022/4845

KARAR NO : 2022/6373

TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLAMI

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : İSTANBUL ANADOLU 14. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ

TARİHİ : 14/06/2021

NUMARASI : 2020/484-2021/461

DAVACI : AVRASYA TÜNELİ İŞLETME İNŞ. VE YATIRIM A.Ş.
VEK. AV. SONER NABİL KILIÇ

DAVALI : HÜSEYİN BOZ

Taraflar arasındaki itirazın iptali davasının mahkemece yapılan yargılaması neticesinde davanın kısmen kabulüne dair kesin olarak verilen hükmün Adalet Bakanlığınca kanun yararına bozulması istenilmekle; temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra, dosya içerisindeki kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Davacı, otoyol işletmecisi olduğunu, davalının maliki bulunduğu 34 LC 417 plakalı aracın ücret ödemeksizin geçiş yaptığını, söz konusu ihlali geçişler nedeni ile doğan şirket alacağının İstanbul Anadolu 19. İcra Müdürlüğünün 2020/549 Esas sayılı dosyasından icra takibine konu edildiğini, davalı tarafca yasal süresi içinde borca itiraz edildiğini, icra takibinin durduğunu, davalı tarafın araç sahipliğini ve geçişlerin yapıldığını inkâr etmediğini, ödeme savunması da olmadığı için davalı borçlunun itirazında haksız olduğunu ileri sürerek fazlaya ilişkin ve başkaca tüm yasal talep ve dava hakları saklı kalmak kaydıyla, davanın kabulü ile davalının İstanbul Anadolu 19. İcra Müdürlüğünün 2020/549 esas sayılı dosyasına yapmış olduğu itirazın iptaline ve takibin devamına, asıl alacağın %20'sinden aşağı olmamak üzere belirlenecek icra inkâr tazminatının davalıdan tahsili ile şirkete ödenmesine, karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı, kendisine 2016 yılından 10.01.2020 tarihine kadar herhangi bir uyarı ve bildirim göndermeden yıllar sonra ceza gönderen, geçiş ücretinin misli katı cezayı kesen Avrasya Tüneli İşletme İnşaat ve Yatırım A.Ş.nin kasıtlı olarak şahsını ve diğer vatandaşları mağdur ederek haksız kazanç sağladığını, kararın ve cezanın uygulanabilmesi için genel olarak bildirim şartının olduğunu savunarak davanın reddini dilemiştir.

Mahkemece, davalının ücretini ödemeksizin Avrasya Tünelinden geçtiği, geçiş ücretinin 138,00 TL olduğu, davacının 6001 sayılı Kanunun 30/5 sayılı maddesi gereğince davalı hakkında 4 kat ceza uyguladığı, kanunda geçiş yapan araç sahibine bildirim yükümlülüğünden bahsedilmemiş ise de, kanuni boşluk olup hakim tarafından kanunlara göre doldurulacağı, ülkemiz kanunlarında asıl borç için bildirim yükümlülüğü aranmamakta ise de, borca bağlı temerrütle ilişkin faiz vs talep edilebilmesi için ya açıkça diğer tarafın rızası

veya bildirim yükümlülüğünün olduğu, kanundaki boşluk bildirim yapılmaksızın ceza uygulanabileceği anlamında olmadığı gerekçesiyle davanın kısmen kabul kısmen reddine, karar verilmiştir.

Adalet Bakanlığının 08/06/2022 tarihli yazısında; davalının aracının hususi kullanıma tahsisli özel araç olduğu ve söz konusu ücretli yol kullanımının tüketici işlemi mahiyetinde olacağı, bu cihette uyuşmazlığın çözümünde tüketici mahkemelerinin görevli olduğu, şayet davalının anılan araçla taşıma faaliyeti gerçekleştirdiğinin anlaşılması halinde bu defa da uyuşmazlığın çözümünün asliye ticaret mahkemelerinin görev alanına gireceği gözetilip davanın dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddi gerekirken işin esasına girilerek yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmadığı gibi idari para cezası olarak öngörülen 4 katı cezanın tahsili için öncelikle davalıya geçiş ücretinin tebliğinin gerektiği yönündeki değerlendirme ve kısa kararla gerekçeli karar arasında çelişkiye yer verilmesinin de usul ve yasaya aykırı bulunduğu ileri sürülerek; kararın, 6100 sayılı HMK'nın 363 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca kanun yararına bozulması talep edilmiştir.

Dava, davalının maliki olduğu aracın davacının işletmekte olduğu otoyoldan ihlalli geçişi nedeniyle geçiş ücreti ve ceza bedelinin tahsili için başlatılan takibe itirazın iptali istemine ilişkindir. Taraflar arasındaki uyuşmazlık görevli mahkemenin belirlenmesi, ihlalli geçiş nedeniyle ceza bedelinin ödenip ödenmeyeceği ve kısa karar ile gerekçeli karar arasında çelişki olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

1-Dava tarihi olan 27/11/2015 tarihinde yürürlükte bulunan 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 3.maddesine göre tüketici; ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi, tüketici işlemi; mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekalet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dahil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlemi ifade eder.

6502 sayılı yasanın 73.maddesi, bu Kanun'un uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafa tüketici mahkemelerinde bakılacağı öngörülmüştür.

Bir hukuki işlemin sadece 6502 sayılı yasa düzenlenmiş olması tek başına o işlemde kaynaklanan uyuşmazlığın tüketici mahkemesinde görülmesini gerektirmez. Bir hukuki işlemin 6502 sayılı yasa kapsamında kaldığının kabul edilmesi için taraflardan birinin tüketici olması gerekir. Somut uyuşmazlıkta, aracın hususi araç vasfında olduğu sabit olup davacı araç sahibinin tüketici olduğu anlaşıldığından uyuşmazlığın bu noktada çözümü 6502 sayılı yasa kapsamında kalmaktadır. Bu kanunun uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafa tüketici mahkemelerinde bakılır ve görevle ilgili düzenlemeler kamu düzenine ilişkin olup taraflar ileri sürmese dahi yargılamanın her aşamasında resen gözetilir. Görevle ilgili hususlarda kazanılmış hak söz konusu olmaz. Hal böyle olunca, davaya bakmaya Tüketici Mahkemesinin görevli olduğunun kabulü gerekir.

O halde, mahkemece, Tüketici mahkemelerinin görevli olduğundan bahisle görevsizlik kararı verilmesi gerekirken işin esasına girilerek yazılı şekilde bir karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olduğundan Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına temyiz talebinin kabulü gerekmiştir.

2-Davalıya ait aracın davacının işlettiği yoldan geçiş tarihinde yürürlükte olan 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün Hizmetleri Hakkında Kanun'un Geçiş Ücretini

Ödememe ve Güvenliğin İhlali başlıklı 30/5. maddesinde “4046, 3465 ve 3996 sayılı kanunlar çerçevesinde işletme hakkı verilen veya devredilen otoyollar veya erişme kontrolünün uygulandığı karayollarından geçiş ücretlerini ödemedен geçiş yapan araç sahiplerinden, işletici şirket tarafından geçiş ücreti ödemedен giriş çıkış yaptığı mesafeye ait geçiş ücreti ile birlikte, bu ücretin on katı tutarında ceza, genel hükümlere göre tahsil edilir.” şeklinde yer alan düzenlemeye göre, geçiş ücreti ödemedен geçiş yaptığı tespit edilen araç sahiplerine geçiş ücretinin 10 katı idari para cezası verilir.

16.05.2018 tarihli 7144 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 18. maddesi ile 6001 sayılı Kanun’un 30/5. maddesinde yer alan 10 katı ibaresi 4 katı şeklinde değiştirilmiş ve yine aynı Kanun 19. maddesi ile 6001 sayılı Kanun’a geçici 3. madde eklenerek, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce otoyollar ile erişme kontrolünün uygulandığı karayolları için belirlenen geçiş ücretlerini ödemedен yapılmış olan geçişlerde araç sahiplerine 6001 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin beşinci fıkrası uyarınca tahakkuk ettirilen ancak henüz tahsilatı yapılmamış olan para cezaları hakkında 4 katı oranının uygulanacağı düzenlenmiştir.

Söz konusu düzenlemeler somut olay özelinde değerlendirildiğinde; davalıya ait aracın geçiş ücreti ödemedен davacının işlettiği yoldan geçiş yaptığı, davalının söz konusu geçiş ücretini ve ceza bedellerini henüz ödemediği, 4 katı şeklinde idari para cezası verileceğine dair yasal düzenlemenin yürürlüğe girdiği ve bu anlamda 6001 sayılı Kanun’un geçici 3. maddesine göre de 4 katı oranında para cezasının uygulanmasına dair yasal düzenlemenin tahsilat yapılmayan dava konusu yapılan para cezasına uygulanacağı, yargılama sırasında yürürlükte olan mevzuata göre de bildirim koşulunun yer almadığı anlaşılmaktadır.

O halde mahkemece, yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler değerlendirilerek davalının geçiş ücreti ile 6001 sayılı Kanunun 30/5. maddesine göre 4 katı tutarında para cezası yönünden sorumlu olduğu gözetilip sonucuna uygun bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde davanın kısmen kabulü yönünde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olduğundan Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına temyiz talebinin kabulü gerekmiştir.

3-Mahkeme kararında yazılacak hususlar 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 297. maddesinde belirtilmiştir. Maddeye göre, hüküm sonucu kısmında gerekçeye ait herhangi bir söz tekrar edilmeksizin, isteklerin her biri hakkında verilen hükümle, taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların sıra numarası altında açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesi gerekir.

Öte yandan, kanunun aradığı anlamda oluşturulacak kısa ve gerekçeli kararın hüküm fıkralarının, açık, anlaşılır, çelişkisiz ve uygulanabilir olması gerekmele birlikte, kararın gerekçesinin de, sonucu ile tam bir uyum içinde, o davaya konu maddi olguların mahkemece nasıl nitelendirildiğini, kurulan hükmün hangi sebeplere ve hukuksal düzenlemelere dayandırıldığını ortaya koyacak, kısaca maddi olgular ile hüküm arasındaki mantıksal bağlantıyı gösterecek nitelikte olması gerekir.

Zira tarafların o dava yönünden, hukuk düzenince hangi sebeple haklı veya haksız görüldüklerini anlayıp değerlendirebilmeleri ve Yargıtayın hukuka uygunluk denetimini yapabilmesi için, ortada, usulüne uygun şekilde oluşturulmuş, hükmün hangi nedenle o içerik ve kapsamda verildiğini ayrıntılarıyla gösteren, ifadeleri özenle seçilmiş ve kuşkuya yer vermeyecek açıklıktaki bir gerekçe bölümünün ve buna uyumlu hüküm fıkralarının bulunması zorunludur.

Bu husus 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 298/2. maddesinde de "Gerekçeli karar, tefhim edilen hüküm sonucuna aykırı olamaz." şeklinde özellikle düzenlenmiştir.

Somut olayda; kısa kararda, davanın kısmen kabulü ile İstanbul Anadolu 19. İcra Müdürlüğünün 2020/549 esas sayılı icra dosyasındaki takip talebindeki asıl alacağın 138,00-TL olarak düzenlenmesine, icra takibinin bu şekilde devamına, davacının icra inkar tazminatı talebinin reddine, karar verilmiş ancak gerekçeli kararın hüküm fıkrasında ise, davanın kısmen kabulü ile İstanbul Anadolu 19. İcra Müdürlüğünün 2020/549 esas sayılı icra dosyasındaki takip talebindeki asıl alacağın 138,00-TL olarak düzenlenmesine, icra takibindeki faiz oranının yasal faizin icra takip tarihinden itibaren işletilmesine şeklinde faize ilişkin kısmın düzeltilmesine, davacının icra inkar tazminatı talebinin reddine karar verilmiş; bu suretle de gerekçeli karar ile kısa karar arasında çelişkiye sebebiyet verilmiştir.

O halde mahkemeye, gerekçeli karar ve kısa karar arasında çelişkili hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olduğundan Adalet Bakanlığı'nın bu yöne ilişkin kanun yararına bozma talebinin kabulü gerekir.

SONUÇ: Yukarıda 1., 2. ve 3. bentte açıklanan nedenlerle Adalet Bakanlığı'nın kanun yararına bozma talebinin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**, aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca gereği yapılmak üzere bozma kararının bir örneğinin ve dava dosyasının Adalet Bakanlığına gönderilmesine, 12.09.2022 tarihinde oy birliği ile karar verildi.